

Maa-ainesluvan 4/2021 mukaiseen toimintaan liittyvän määräyksen antaminen Huuhkasuo I, Parkanon Betoni Oy

Rakennus- ja ympäristölautakunta 10.12.2024 § 142
1219/11.01.00.05/2024

Valmistelija: ympäristötarkastaja Elsi Hietaranta

Taustaa

Parkanon rakennus- ja ympäristölautakunta on 14.12.2021 § 10 myöntänyt tilan RN:o 581-419-5-2 alueelle (Huuhkasuo I) maa-ainesluvan. Aikaisempi lupa on päättynyt 10.6.2018 ja alueelta on otettu maa-aineksia noin 20 000 m³. Nykyinen lupa on myönnetty 10 000 m³:lle maa-aineksia viideksi vuodeksi. Maa-ainesluvan mukainen ottamisalue on 4 ha. Lupa päättyy 14.12.2026. Jälkihoitotöiden vakuudeksi on edellytetty 12 000 euroa, jota ei ole toimitettu.

Notto-järjestelmän mukaan ottotoimintaa ei ole harjoitettu Huuhkasuo I-alueella viimeisimmän luvan voimassaoloaikana. Viimeisin merkintä Notto-järjestelmässä on vuodelta 2022, jolloin ottoa ei ole tehty. Vuoden 2023 osalta ilmoitus on tekemättä.

Maa-ainesluvan haltijaa on 9.10.2023 muistutettu luvan ehdoista ja kehotettu toimittamaan pohjaveden korkeustiedot ja ottamaan pohjavesinäyte välittömästi. Luvan haltijaa on 3.10.2024 kehotettu vakuuden asettamisesta. Kun mitään toimenpiteitä ei tapahtunut luvan haltijaa kehoitettiin 17.10.2024 asettamaan vakuus (lupamääräys 8) sekä toimittamaan pohjaveden korkeustiedot ja pohjavesinäytteenoton tulokset välittömästi ympäristövalvontaan (lupamääräys 7), mutta viimeistään 31.10.2024 mennessä. Molempien kehotusten yhteydessä ilmoitettiin, että mikäli luvan edellyttämää vakuutta ei aseteta, asia viedään rakennus- ja ympäristölautakuntaan hallintopakkomenettelyn käynnistämiseksi.

Lisäksi maa-ainesluvan haltijaa on kehotettu hoitamaan seuraavat maa-ainesluvan lupamääräysten laiminlyönnit kuntoon 31.5.2025 mennessä:

- aloitustarkastus, jossa lupamääräykset käydään läpi (lupamääräys 6)
- kaivualue ja suojavyöhykkeet tulee merkitä ja palauttaa ennalleen (lupamääräys 2)
- Kangaslammentien varren suojavyöhykkeelle tulee istuttaa puita ja alueelle kulun tapahtua vain yhdestä liittymästä Kangaslammentieltä (lupamääräys 2 ja 5)
- korkeusmerkintä tulee asentaa ottoalueelle oton syvyyden seuraamiseksi (lupamääräys 2)
- ylisyvät alueet tulee täyttää alueen maa-aineksilla (lupamääräys 2)

Tarkastukset

Ympäristötarkastaja on tarkastanut maa-aineslupa-alueen ympäristönsuojelun valvontaohjelman mukaisesti 9.10.2023 ja 17.10.2024. Molemmilla tarkastuksilla on todettu, että pohjaveden pinta on maan kosteuden ja muodostuneiden pohjavesilammikoiden perusteella hyvin lähellä nykyistä ottotasoa. Tarkastuksilla pohjaveden pinnan tasoksi mitattiin +166,7.

Kuuleminen

Luvan haltijalle varattiin mahdollisuus antaa asiassa kirjallinen vastine, joka tuli toimittaa 15.11.2024 mennessä. Kuulemiskirjeessä ilmoitettiin, että rakennus- ja ympäristölautakunta voi ryhtyä laiminlyöntien oikaisuun ja mahdollisiin pakkotoimiin, eikä vastineen antamatta jättäminen estä asian käsittelyä. Luvan haltija ei ole toimittanut kirjallista vastinetta määräaikaan mennessä.

Lainsäädäntö

Maa-ainesluvassa on edellytetty, että luvanhaltija asettaa maa-aineslain 12 §:ssä tarkoitetun vakuuden asianmukaisen maisemoinnin varmistamiseksi. Lupamääräyksen 8 mukaan jälkihoitotöiden vakuudeksi tulee asettaa 12 000 euron vakuus, jonka tulee olla voimassa niin kauan kunnes maa-ainesten otto on kokonaan suoritettu, kuitenkin vähintään vuoden lupapäätöksen voimassa olon jälkeen. Mikäli luvan ehtoja ei noudateta, Parkanon kaupungilla on oikeus teettää tarvittavat työt vakuuden turvin. Luvalle toimitettu vakuus palautetaan luvan haltijalle, kunnes kaikki luvan tai sen määräysten edellyttämien toimenpiteiden toteutus on lopputarkastuksessa hyväksytty (MAL 12 § ja MAA 8 §).

Maa-aineslain mukaan, jos maa-ainesten ottamisessa laiminlyödään velvollisuuksien täyttäminen, valvontaviranomaisen on velvoitettava asianomainen noudattamaan säännöksiä ja täyttämään velvollisuutensa sakon uhalla tai uhalla, että tekemättä jätetty suoritetaan laiminlyöjän kustannuksella (MAL 14 §). Valvontaviranomainen voi myös keskeyttää ottamisen (MAL 15 §). Valvontaviranomaisen on maa-aineslain 18 §:n mukaan myös laiminlyönnin todettuaan ilmoitettava asiasta syyttävaviranomaiselle, mikäli tekoa ei olosuhteet huomioon ottaen voida pitää vähäisenä.

Tarkastelu

Parkanon Betoni Oy:tä on 9.10.2023 muistutettu luvan ehdoista ja kehotettu toimittamaan pohjaveden korkeutiedot sekä ottamaan pohjavesinäyte välittömästi. Luvan haltijaa on 3.10.2024 sekä 17.10.2024 kehotettu vakuuden asettamisesta ja 17.10.2024 lisäksi pohjaveden korkeustietojen toimittamisesta ja pohjavesinäytteen ottamisesta viimeistään 31.10.2024 mennessä. Parkanon Betoni Oy:lle on 31.10.2024 lähetetty kuulemiskirje ja varattu tilaisuus tulla kuulluksi ennen hallintopakkomenettelyä. Parkanon Betoni Oy ei ole toimittanut kirjallista vastinetta määräaikaan 15.11.2024 mennessä.

Kyseessä on vanha maa-ainesten ottoalue, jossa maisemointi on toteuttamatta. Asia on tullut vireille valvontaviranomaisen aloitteesta. Lupamääräysten laiminlyöntiä on todettu jo syyskuussa 2021, mutta myös 3.10.2024 ja tarkastuksilla 9.10.2023 ja 17.10.2024. Kehotuksen mukaiset toimenpiteet on laiminlyöty eikä hyväksyttävää syytä toimenpiteiden tekemättä jättämiselle ole esitetty.

Maa-aineslain mukaan, jos maa-ainesten ottamisessa laiminlyödään velvollisuuksien täyttäminen, valvontaviranomaisen on velvoitettava asianomainen noudattamaan säännöksiä ja täyttämään velvollisuutensa sakon uhalla tai uhalla, että tekemättä jätetty suoritetaan laiminlyöjän kustannuksella (MAL 14 §).

Päätös on kaupungin strategian mukainen.

Esittelijä

Vs. ympäristötarkastaja Taru Luomajärvi

Päätösehdotus

Parkanon kaupungin rakennus- ja ympäristölautakunta määrää Parkanon Betoni Oy:n asettamaan maa-ainesluvassa edellytetyn 12 000 euron

vakuuden tilan RN:o 581-419-5-2 alueelle Huuhkasuo I asianmukaisen maisemoinnin varmistamiseksi viimeistään kahden viikon kuluessa päätöksen tiedoksisaannista (päävelvoite 1). Lisäksi lautakunta määrää Parkanon Betoni Oy:n toimittamaan pohjaveden korkeustiedot sekä pohjavesinäytteenoton tulokset Parkanon ympäristövalvontaan neljän viikon kuluessa päätöksen tiedoksisaannista (päävelvoite 2).

Perustelut

Päävelvoitteet 1 ja 2: MAL (555/1981) 14 §:n 2 momentti

Jos ainesten ottamiseen ryhdytään vastoin tämän lain tai sen nojalla annettuja säännöksiä taikka muutoin laiminlyödään niiden mukaisten velvollisuuksien täyttäminen, valvontaviranomaisen on velvoitettava asianomainen noudattamaan säännöksiä, poistamaan tai muuttamaan tehdyn työn vaikutukset taikka palauttamaan vallinnut olotila ja täyttämään velvollisuutensa sakon uhalla tai sillä uhalla, että tekemättä jätetty suoritetaan laiminlyöjän kustannuksella.

Lupapäätöksessä on myös ehtoja maa-ainesten ottotoiminnalle.

Lupamääräys 7: Pohjaveden pinnankorkeus tulee mitata alueen pohjavesiputkesta kahdesti vuodessa ja toimittaa tulokset valvontaviranomaiselle viimeistään vuoden loppuun mennessä kultakin vuodelta.

Pohjaveden laatua tulee seurata silmämääräisesti alueelle muodostuneista lammikoista ja ryhtyä välittömästi toimiin, mikäli vedenlaadussa havaitaan muutoksia. Havainnoista tulee ilmoittaa välittömästi valvontaviranomaiselle.

Lisäksi veden laatua tulee seurata kahden vuoden välein pohjavesiputkesta otettavalla vesinäytteellä. Ensimmäinen näyte tulee ottaa kolmen kuukauden sisällä luvan lainvoimaisuudesta. Näytteestä tulee analysoida vähintään haju, maku, sameus, väri pH, happi, permanganaattiluku/TOC, sähkönjohtavuus, mineraaliöljyt ja polttoaineöljyt.

Lupamääräys 8: Jälkihoitotöiden vakuudeksi tulee asettaa 12 000 €:n vakuus, jonka tulee olla voimassa niin kauan kunnes maa-ainesten otto on kokonaan suoritettu, kuitenkin vähintään vuoden lupapäätöksen voimassa olon jälkeen. Mikäli luvan ehtoja ei noudateta, Parkanon kaupungilla on oikeus teettää tarvittavat työt vakuuden turvin.

Parkanon Betoni Oy on toistuvasti laiminlyönyt maa-ainosluvan lupamääräyksiä 2, 5, 7 ja 8. Kehotusten mukaisia toimenpiteitä ei ole noudatettu annettuihin määräaikoihin mennessä.

Tehosteet velvoitteille

Rakennus- ja ympäristölautakunta asettaa maa-ainoslain 14 §:n nojalla edellä esitettyjen velvoitteiden tehosteeksi juoksevan uhkasakon.

Päävelvoitteen 1 tehosteeksi asetettavan uhkasakon peruserän suuruus on 5000 euroa noudattamatonta velvoitetta kohti ja lisäerän 1 000 euroa kultakin täydeltä kuukaudelta, jonka laiminlyönti jatkuu. Päävelvoitteen 2 peruserän suuruus on 3000 euroa noudattamatonta velvoitetta kohti ja lisäerä 1000 euroa kultakin täydeltä kuukaudelta, jonka laiminlyönti jatkuu.

Parkanon Betoni Oy:llä on oikeudellinen ja tosiasiallinen mahdollisuus noudattaa päävelvoitteita. Mikäli velvoitteita ei noudateta eikä noudattamisen jättämiseen ole pätevää syytä, Parkanon rakennus- ja ympäristölautakunta voi uhkasakkolain 10 §:n mukaisesti tuomita

uhkasakon maksettavaksi. Mikäli veloitteet täytetään välittömästi, raukeaa uhkasakkomenettely.

Parkanon Betoni Oy:lle varataan tilaisuus tulla kuulluksi veloitteiden tehosteeksi asetettujen uhkasakkojen johdosta. Luvan haltijan tulee antaa selitys siitä, miksi luvan ehtoja ja annettuja määräyksiä ei ole noudatettu. Selitys tulee antaa 14 vrk:n sisällä otteen vastaanottamisesta. Selityksen puuttuminen ei estä asian jatkokäsittelyä.

Kiinteistön omistaja veloitetaan ilmoittamaan mahdolliselle uudelle kiinteistönomistajalle kiinteistöön liittyvästä hallintopakotilanteesta. Lisäksi kiinteistön omistajan on ilmoitettava rakennus- ja ympäristölautakunnalle, mikäli kiinteistön omistaja vaihtuu.

Päätöksen perustelut

Maa-ainelain 14 §:n perusteella korjataan lainvastainen tila. Luvan haltijan tuli välittömästi ja sitten 31.10.2024 mennessä oikaista laiminlyönnit. Luvan haltija ei ole noudattanut annettuja kehotuksia.

Päätöksen täytäntöönpano

Rakennus- ja ympäristölautakunta määrää välittömän toimeenpanon MAL 21.3 §:n perusteella. Tätä päätöstä on noudatettava mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta.

Maksut ja niiden määräytyminen

Päätöksenteosta peritään Parkanon kaupungin rakennus- ja ympäristölautakunnan 25.8.2020 § 17 hyväksymän maa-ainestaksan (voimaantulo 1.1.2021) mukaisesti 450 euroa määräytyen seuraavasti:
- valvontaviranomaisen päätös veloitteiden noudattamisesta (MAL 14 §), 150 euroa (taksan kohta 7.5)
- uhkasakon asettamispäätös (MAL 14 §), 300 euroa (taksan kohta 7.6)

Sovelletut oikeusohjeet

Maa-ainelaki (555/1981) 1, 3, 14, 18 ja 21 §
Valtioneuvoston asetus maa-ainesten ottamisesta (926/2005)
Hallintolaki (434/2003) § 32–34
Uhkasakkolaki (1113/1990)

Päätöksestä tiedottaminen

Päätös toimitetaan luvanhaltijalle saantitodistuksella.

Muutoksenhaku

Päätökseen voi hakea muutosta valittamalla siitä Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen kolmenkymmenen (30) päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista, tiedoksisaantipäivää lukuun ottamatta. Valitusosoitus liitteenä.

Päätös

Hyväksyttiin yksimielisesti.